

ה"ת 1512/05/16 - אמין אבו סאלמה נגד משטרת פתח תקווה

בית משפט השלום בפתח תקווה

ה"ת 1512-05-16 אבו סאלמה נ' משטרת פתח תקווה
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת כרמית בן אליעזר
מבקשים	אמין אבו סאלמה
נגד	
משיבים	משטרת פתח תקווה

החלטה

1. בפניי בקשת המבקש, אמין אבו סאלמה, להחזרת רכבו, מסוג מיצובישי, מ.ר. 30-561-66 (עם נגרר; להלן: "הרכב") אשר נתפס ע"י המשיבה.

2. המבקש עוכב ביום 9.3.16, בחשד לביצוע עבירות של הסעת תושב זר השוהה בישראל שלא כחוק. המבקש שוחרר ואולם רכבו נתפס ע"י המשיבה והוא מוחזק בידיה עד היום.

לטענת המבקש, אין כל הצדקה להחזקת רכבו ע"י המשיבה, לא כל שכן לתקופה כה ממושכת ולפיכך מבוקש להחזירו לידי. המבקש הוסיף וטען, כי הינו אדם חולני אשר הרכב משמשו לפרנסתו, ולפיכך החזקת הרכב פוגעת בו באופן אנוש.

3. המשיבה התנגדה לבקשה. לשיטתה של המשיבה, משמדובר ברכב ששימש לביצוע עבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים, ומשמדובר במי שהורשע בעבר בגין עבירה דומה, ואף בהסעת אותו שוהה בלתי חוקי עצמו (אשר החשוד טען זו הפעם כי סבר כי הוא שוהה בישראל כדין).

עוד הבהירה המשיבה, כי כתב האישום נגד החשוד כבר מוכן להגשה ויוגש לבית המשפט בימים הקרובים.

בנסיבות אלו, טענה המשיבה כי אין מקום להחזיר את הרכב לידי, אלא בכפוף להפקדת מלוא שווי.

4. הצדדים אף חלוקים ביניהם בשאלה מהו סוג השיעבוד שחל על הרכב - בעוד המשיבה טוענת כי חל

על הרכב שעבוד צף אשר טרם התגבש ולכן אין מניעה לחלטו, הציג המבקש מסמך ממנו עולה כי הרכב משועבד לטובת הבנק ולפיכך אין תוחלת בהחזקתו על ידי המשיבה שכן לא תוכל לחלטו.

המסגרת הנורמטיבית

5. הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969 (להלן: "הפקודה") מסדיר תפיסת חפצים והחזקתם ע"י המשטרה.

6. סעיף 32(א) לפקודה קובע כדלקמן:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

7. בהתאם לסמכות זו, אפוא, קיימות מספר עילות חלופיות המצדיקות תפיסת חפץ ע"י שוטר, והן: אם קיים יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה עבירה, או עומדים לעבור עבירה, או שהיווה אמצעי לביצועה, או אם הוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה וכן אם החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה.

8. בפסיקה נקבע שרמה ראייתית זו, של "יסוד סביר להניח" דומה לרף הראייתי הנדרש לצורך מעצרו של אדם בטרם הגשת כתב אישום, לאמור "חשד סביר" לביצוע העבירה (ראה בש"פ 8353/09 **מגאליניק נ' מדינת ישראל** (26.11.09)).

9. משנתפסו החפצים, רשאי המבקש לבקש את השבתם מכוח סעיף 34 לפקודה. בית המשפט מוסמך להורות על המשך החזקתם, על השבתם ורשאי הוא להתנות את ההשבה בתנאים שיקבע.

10. זאת ועוד, במסגרת מספר תיקוני חקיקה שבוצעו בשנים האחרונות בחוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952 (להלן: "חוק הכניסה לישראל"), וזאת על רקע המצב הביטחוני, נקבעו בחוק הכניסה לישראל הוראות מיוחדות המסדירות את הנושא.

כך, למשל, סעיף 12א(2) קובע כי במקרה של תושב זר החשוד בכניסה שלא כחוק לישראל, ומקום בו נתפס רכב שהכניס לישראל תושב זר השווה שלא כדין בישראל, לא יורה בית המשפט על החזרת הרכב לפי סעיף 34 לפקודה, לפני תום ההליכים, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

במאמר מוסגר אעיר, כי נראה כי הוראה זו לא חלה במישרין על ענייננו (הן מאחר והמבקש הינו אזרח ישראלי והן מאחר והרכב לא נתפס כאשר הוא מכניס לישראל תושב זר השווה בה שלא כחוק אלא מסייעו

בתוך ישראל), ואולם יש בה כדי ללמד על רוחו של החוק והתיקונים שבוצעו בו, שיש בהם משום החמרה והקפדה עם המסייעים בידי השוהים הבלתי חוקיים, ובכלל זאת עם המסייעים שוהים בלתי חוקיים, וזאת הן בהחמרת העונשים המוטלים על מי שהורשעו בעבירות מעין אלו, והן בקביעת סמכויות וסדרי דין מיוחדים כלפי מי שנחשדים או מואשמים בביצוען.

כעולה מדברי ההסבר להצעת חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' 26), התשע"ו - 2016, תיקון אשר עבר בכנסת זה לא מכבר, ואשר לא שינה מהותית את ההוראות החלות על מסייעים, אולם הסדיר את ההוראות הקיימות, לצד החמרה בהיבטים שונים בהוראות החלות על מעסיקים ומלינים שוהים בלתי חוקיים:

"סעיף 12א לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב - 1952 (להלן - החוק או חוק הכניסה לישראל), קובע איסורים לעניין העסקה, הלנה והסעה של שוהים בלתי חוקיים, במטרה לפגוע בתמריץ הכלכלי שיש למעסיקים, למלינים ולמסייעים בישראל לסייע לשוהים הבלתי חוקיים לשהות בישראל שלא כדין. כניסתם של שוהים בלתי חוקיים המגיעים מיהודה ושומרון פוגעת בריבונות המדינה ויוצרת סכנה ביטחונית, מאחר שבמשך השנים היו שוהים בלתי חוקיים מעורבים בפעולות טרור נגד אזרחי מדינת ישראל.

בתקופה האחרונה חלה החמרה במצב הביטחוני, הכוללת אירועי הפרות סדר, השלכת מטעני חבלה, דקירות ופיגועים כנגד אזרחי ישראל באמצעות סכינים וכלי נשק אחרים. כמו כן, יש מעורבות של שוהים בלתי חוקיים בפעילות טרור כנגד אזרחי ישראל, ובשנים האחרונות חל גידול במספר הפלשתינים השוהים בתחומי מדינת ישראל באופן בלתי חוקי (להלן - שב"ח). רשויות המדינה נדרשות לתת מענה אופרטיבי לתופעות אלה במטרה להביא למיגורן, במסגרת זאת מוצע לתקן את חוק הכניסה לישראל, כמפורט להלן.

אחת הדרכים לתקיפת תופעת השוהים הבלתי חוקיים, היא ביצוע פעולות אכיפה נגד המסייעים לשב"ח - מסייעים, מלינים ומעסיקים, המקלים על כניסתם של השב"חים לתחומי ישראל ועל היטמעותם, כאשר בעצם העסקתם ושהייתם של שוהים בלתי חוקיים בישראל כרוכות השלכות כלכליות וחברתיות".

עוד אזכיר בהקשר זה את ההוראות הקבועות בחלופות השונות של סעיף 12א לחוק, שעניין חילוט הרכב שבו נעברה העבירה בנסיבות הקבועות בהם, איסור שימוש ברכב ועוד כיוצ"ב.

11. הנה כי כן, פקודת סדר הדין הפלילי קובעת את ההסדרים הכלליים ולפיהם קמה סמכות למשטרה לתפוס ולהחזיק ברכב מקום בו מתקיים חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה (או כי מתקיימת חלופה אחרת מן החלופות הקבועות בסעיף), ומתקיימת עילה לתפיסתו.

בצד זאת, קובע חוק הכניסה לישראל הוראות מיוחדות, אשר אמנם אינן חלות במישרין על עניינו, אך יש בהן כדי ללמד על הקפדה והחמרה עם החשודים והמואשמים בעבירות הקשורות בסיוע לשוהים בלתי חוקיים, וזאת בשל צוק העיתים.

על תחולתם של שני ההסדרים (ההסדר הקבוע בפקודה וההסדר הקבוע בחוק הכניסה לישראל) זה לצד זה ועל תכליתיו של ההסדר הייחודי הקבוע בחוק הכניסה לישראל, ראו, בין היתר, רע"פ 4105/06 ג'אבר נ' מדינת ישראל (2.1.07).

דין והכרעה

12. כאמור, בהתאם להוראת סעיף 32 לפקודה, ועפ"י ההלכה הפסוקה, על מנת שתקום סמכות למשיבה לתפוס את הרכב ולהחזיק בו, יש צורך בקיומו של חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה.

13. עיינתי בחומר החקירה שנאסף ע"י היחידה החוקרת, ונחה דעתי כי אכן מתקיים חשד סביר כאמור, ואף למעלה מכך.

המבקש עוכב ע"י המשטרה, כאשר הוא מסייע, ברכב נשוא הבקשה, שני נוסעים, שניהם שוהים בלתי חוקיים בישראל. המבקש טען בחקירתו כי שאל את הנוסעים אם הם מחזיקים באישור שהייה בישראל והם השיבו שכן, אך הוא לא בדק זאת.

לא ניתן לקבל גרסא זו של החשוד, בפרט כאשר מדובר במי שהורשע בעבר הלא רחוק (ספטמבר 2015) בגין הסעת שוהים בלתי חוקיים, אחד מהם הוא אחד משני אלה אותם הסיע החשוד בהזדמנות זו, ואשר על פי מה שנמסר מפיו הוא קרוב משפחה של אשתו.

14. בנסיבות אלו, נחה דעתי כי קיים חשד סביר לביצוע עבירה של הסעת שוהים שלא כחוק באמצעות הרכב, ומשכך היתה המשיבה רשאית לתפוס את הרכב.

15. כעת עליי לבחון האם קיימת עילה המצדיקה המשך החזקת הרכב ע"י המשיבה.

16. בהתאם להלכה הפסוקה, קיימות שלוש תכליות עיקריות לתפיסת חפצים מכח סעיף 32 לפקודה ולהחזקה בהם ע"י המשטרה: תכלית מניעתית - באשר לחפץ שעלול לשמש לביצוע עבירה (רע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל, פד"י נג(3), 312); תכלית ראייתית - באשר לחפץ שעשוי לשמש כראיה בהליך המשפטי; ותכלית של חילוט - באשר לחפץ בו נעשה שימוש לצורך עבירה, או חפץ שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצועה (רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל (13.8.08)). תכלית אחרונה זו מיועדת לאפשר למערכת אכיפת החוק לממש את סמכות הענישה שניתנה בידי בית המשפט לחלט חפץ הקשור בעבירה במסגרת העונש הנגזר על עבריו. בשלבים מוקדמים אלה של ההליך הפלילי, אף בטרם הוגש כתב אישום, נועדה התפיסה להבטיח כי יכולתו זו של בית המשפט לא תסוכל (בש"פ 342/06 לרגו נ' מדינת ישראל (12.3.06)).

17. החלטת בית המשפט בנוגע לקיומה של הצדקה להמשך החזקת התפוסים, נגזרת מן התכלית שלשמה נתפס החפץ ושלשמה מבקשת המשטרה להמשיך להחזיק בו. לפיכך, על בית המשפט לבחון, בין היתר, האם החשש לשימוש בחפץ לצורך ביצוע עבירה עתידית עודנו קיים, ומה עוצמתו; מה הסיכוי שיוגש נגד המבקש כתב אישום ומהם סיכויי ההרשעה העשויים להביא בעקבותיהם לחילוט החפץ, ועוד (ה"ת 38033-05-13 **מיורקס נ' מדינת ישראל** (11.6.13)).

18. אף בהינתן קיומה של עילת תפיסה מתמשכת, על בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג את תכלית התפיסה באמצעים חלופיים שפגיעתם במבקש ובקניינו פחותים, ולאזן בין הפגיעה בזכות הקניין של הפרט בגין התפיסה, לבין האינטרס הציבורי הנבחן בהתאם לתכלית התפיסה. במסגרת איזון זה, יחליט בית המשפט אם ניתן לשחרר את התפוס אף שמתקיימת עילה נמשכת לתפיסתו, ואם כן- באלו תנאים וסייגים יש לעשות כן, כדי להגן על תכלית התפיסה תוך פגיעה פחותה בזכות הקניין של בעל הזכות בנכס התפוס (ר' בש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (22.5.00) ובש"פ 555/07 **יחיא נ' מדינת ישראל** (6.3.07)).

19. המשיבה טענה בפני כי לאור עברו הפלילי של המבקש, אין הצדקה לשחרר את הרכב לידי, אלא בכפוף להפקדת מלוא שווי.

המשיבה הדגישה, כי קיימים סיכויים גבוהים מאוד לחילוט הרכב בהינתן הוראות החוק.

הנה כי כן, תכלית המשך תפיסת הרכב אליבא דמשיבה היא לצורך חילוטו בסיום ההליך הפלילי (ולא לצורך מניעתו).

ב"כ המבקש, לעומתה, גרס כי ממילא הרכב משועבד לבנק, שעבוד המהווה זכות קניינית, הגוברת על זכותה של המדינה לחלט את הרכב בסיום ההליך הפלילי.

20. מן המסמכים שהוצגו לי עולה, כי הרכב אכן משועבד בשיעבוד קבוע לטובת בנק ערבי ישראלי.

יחד עם זאת, אינני סבורה כי העובדה שהרכב משועבד מונעת מניה וביה את האפשרות לחלוט, וכפועל יוצא מכך את המשך החזקתו לצורך חילוט, וזאת, בין היתר, בהתחשב באפשרות שעד לסיום ההליך הפלילי יוסר השעבוד.

לשון אחר, אין מניעה להמשך החזקת הרכב לשם חילוטו, גם כאשר ידוע כי זכותה של המדינה לחלט את הרכב בסיום ההליך הפלילי, כפופה לזכותו הקניינית של בעל השעבוד.

21. מכל מקום, סבורני כי עובדת היותו של הרכב משועבד היא בעלת משמעות בקביעת סכום ההפקדה שיש לדרוש מן המבקש כתנאי להשבת הרכב.

22. הנה כי כן, את התנאים להשבת הרכב יש לקבוע בהתחשב בכך שמחד, מדובר במי שחזר על עבירת הסעת שוהים בלתי חוקיים זמן קצר לאחר שהורשע בה ובעוד תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי - עובדה הפועלת לטובת החמרת התנאים להשבת הרכב והגדלת שיעור ההפקדה הנדרש; ומאידך - בכך שמדובר ברכב משועבד בשעבוד קבוע בבנק, ולכן קיים סיכוי שלא ניתן יהיה לחלטו בסיום ההליך הפלילי.

23. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות כאמור, ונתתי דעתי לתנאים המקובלים בפסיקה במקרים דומים, ולשוויו של הרכב (אשר על פי גרסת המבקש, שהמשיבה לא חלקה עליה, עומד על כ - 60,000-70,000 ₪), מצאתי להורות על השבת הרכב לידי המבקש בכפוף לערבויות והתנאים הבאים:

- א. הפקדת מזומן בסכום של 30,000 ₪;
- ב. חל איסור על המבקש לבצע כל דיספוזיציה ברכב, כאשר להבטחת תנאי זה יירשם עיקול על הרכב לטובת מדינת ישראל.
- ג. המצאת פוליסת ביטוח מקיף על הרכב, בו תירשם מדינת ישראל כמוטבת (בכפוף לשעבוד).
- ד. המבקש יחתום על התחייבות להימנע מעבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים, בגובה 10,000 ₪.
- ה. להבטחת התנאים תחתם בנוסף ערבות צד ג' על סך 10,000 ₪.

תיק החקירה יוחזר לידי נציג היחידה החוקרת בתיאום עם המזכירות.

ניתנה היום, י' אייר תשע"ו, 18 מאי 2016, בהעדר הצדדים.